

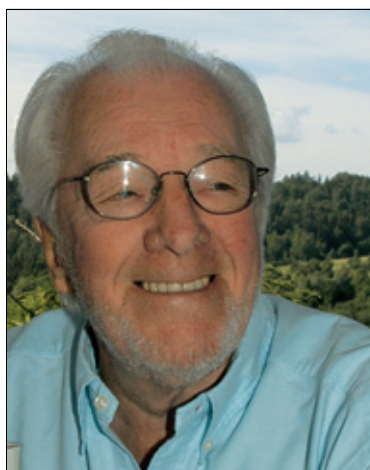
Harald Löe

Harald Löe døde 9. august. Han ble 82 år. Da han fylte åtti, hadde Tidende et omfattende intervju med ham, hvor viktige hendelser i hans innholdsrike liv ble gjennomgått (Tidende nr. 10, 2006). Nå ved hans bortgang ønsker vi å fokusere på den utvikling i odontologien som han i stor grad initierte og påvirket gjennom et halvt århundre.

I de første etterkrigsårene ble periodonti undervist i de forskjellige avdelinger ved de skandinaviske tannlegehøyskoler. Det var uklare og til dels motstridende meninger om periodontittens etiologi, patogenese og terapi. Med Jens Wærhaugs avhandling i 1952 kom gjennombruddet for periodontien i Skandinavia. I 1956 ble Jens Wærhaug første nordiske periodontiprofessor. Men det var mange slag som skulle utkjempes både i Norden og den øvrige vestlige verden. Her kom Harald Löe inn som ung, dynamisk, uredde og kampglad forbunds-felle med Jens Wærhaug.

I 1962 ble Löe professor i parodontologi ved Tandlægehøiskolen i Århus. Det satt mektige menn i dansk odontologi som betraktet den unge nordmannen med noe skepsis. Hans nye og enkle budskap var at bakterielt plakk var den dominerende etiologiske faktor ved periodontal destruksjon. Dette lød som vranglære for «the establishment». Det kom ikke til noen store konfrontasjoner og etter hvert vant han terreng.

I Århus utviklet han sin lederstil som han beholdt hele livet. Han oppfordret studentene til faglig diskusjon til forskjell fra tidligere professorers autoritære innstilling. Han ville bringe periodontittbehandlingen ut til den enkelte tannlege og derfor startet han Jydsk-Fynsk parodontologisk selskab.

Hans visjon var at allmennpraktikeren skulle kunne behandle de fleste kasus. Han skapte en veldig begeistring på Jylland i Århus-perioden. I 1965 kom publikasjonene «Experimental gingivitis in man» fra Löe og medarbeidere i Århus. Design og gjennomføring av disse «clinical trials» avvæpnet tidligere motstandere.

I denne perioden introduserte Löe klorheksidin i munnpleien. Helt til den siste perioden av livet hadde han den visjon at et antimikrobielt skyllemiddel skulle være tilstrekkelig for de fleste til å opprettholde periodontal helse.

I 1972 forlot han Århus og fram til 1974 var han forskningsdirektør ved University of Michigan, Ann Arbor. Da møtte Löe en ny utfordring. Han ble Dean ved Dental School, University of Connecticut. Skolen var blitt fratatt sine akkreditiver og Löes oppgave var å gjenreise skolens renommé i fagmiljøet og å gjenopprette tilliten hos myndighetene.

Han lykkedes med begge deler. Som professor sto han studentene nær. Hele sitt yrkesaktive liv var han mildere

overfor studentene enn han kunne være overfor sine ansatte. Harald Löe var leder og demokratisk bare til en viss grad. Men han samarbeidet godt med sin «staff», studentundervisningen gikk meget bra, og det kom mange forskningsrapporter derfra i de årene. Hans periode i Connecticut var en spesielt god epoke i hans liv

I 1982 tok Harald Löe på seg «en ny hatt». Han ble direktør for «National Institute of Dental Research». Dette er et av 12 helseinstitutter som til sammen er «National Institutes of Health». Forskningen skulle styres inn i nye spor. Han måtte ta flere upopulære avgjørelser. Videre var det innlysende at når 12 helseinstitutter skal kjempe om føderale forskningsmidler, blir det kamp. Som direktør skulle han også forholde seg til politikerne. En gang per år avla han statusrapport til den amerikanske kongressen.

Harald Löe hadde sterke og klare meninger. Han hadde en sjelden evne til å skille mellom det vesentlige og det uvesentlige. Og han snakket med store bokstaver når han bar fram sine synspunkter. Han hadde mange visjoner og en av dem var at tannlegen skulle være synonymt med munnhulelegen og at odontologien følgelig skulle være en del av medisinen.

Harald Löes hustru gjennom 60 år, Inga, fulgte ham lojalt gjennom stormfulle perioder, og støttet ham i livets siste fase preget av sviktende helse. Harald Löe, verdens mest siterte periodontist, har gått bort. En epoke i odontologien er slutt.

Åge Ånerud
Ivar Mjør